

1979 MAJ

655.1

Munka, család, hivatás

Egy óra
Vágó Sándornénál,
a Franklin Nyomda igazgatójánál

A teremnagságú helyiséget kolóniál bútorokkal rendezték be, a szőnyegpadlón nem hallatszik a lépés. Az asztal mögötti hatalmas polcon ott sorakoznak a nyomdában készült könyvek mintapéldányai, dicsérve 450 ember kezemunkáját, ízlését. Néhány esztendővel ezelőtt az igazgató maga is szedőgépnél dolgozott, s precíz igényességgel formálta ólomba a szavakat. Szaktudását, rátermettségét felismerve és elismerve 1975. január 1-én rábízták a nyomda vezetését.

— A felszabadulás után, amikor lehetőség nyílt arra, hogy nők is tanulhassanak a nyomdaiparban, elsők között végeztem el a szakmunkásképzőt — mondja. — Utána férjhez mentem, 1953-ban megszületett a kislányom és otthon maradtam vele három évig. Rövid időre adminisztrátorként helyezkedtem el, de nem sokkal később meghallottam, hogy felvétel van a Franklin nyomdában. Azonnal jelentkeztem.

Rágyújt. Ezt nem a dohányzás propagálására írom, csupán az igazság kedvéért, hiszen az igazgató sokat cigarettázik. Szinte mindig ott füstölög ujjai között. Napi tíz-tizenkét órát dolgozik, évente 3 millió könyv kiadásáért felelős.

— Megszoktam a konfliktusokat — folytatja —, hosszú ideig voltam brigádfőnök. Akkoriban tanultam meg, hogyan kell emberekkel bánni. Viták alkalmával nem ragaszkodtam konokul saját véleményemhez, de képtelen vagyok megalkudni, ha az erősebb jogán akarnak elteríteni valamitől. Fokozatos előrelépésem talán a következetességemnek, hozzáértésemnek köszönhető, ugyanakkor a hajdani vezetők felfigyeltek arra: minden érdekkel, szeretettel és precizitással. Ezt ne vegye öndicséretnek, pusztán arról van szó: mindig arra törekedtem, hogy a kezemből kiadott munka minél tökéletesebb legyen. A napi feladatok teljesítése mellett tanultam, de — úgy érzem — soha sem hanyagoltam el a családomat. Lányommal és férjemmel olyan kapcsolat alakult ki, amely megkönnyítette a váltá-

sokat. A „ranglétrán” mindig szerencsés időpontban kerültem feljebb, s az ezzel járó plusz megterhelés nem zavarta otthoni életünket.

Vágó Sándorné az egyetlen igazgató a nyomdaiparban. A felsőbb szintű tanácskozáson — gondolom — nem lehet könnyű a férfiakkal csatározni, s bizonyítani hozzáértését. Mondataiban azonban nincs tévováság, utasításai határozottak és a lényegre tartalmazzák:

— Mástól csak akkor követeltem a maximumot, ha magam is megfelelek ennek. Erkölcsei alap nélkül nincs tekintély. Amikor valamilyen vita támad a munkahelyen vagy a családban, igyekszem tárgyilagosan figyelembe venni az adott pillanatban kialakult hangulatot. Egy vezetőnél gyakran adódnak olyan helyzetek, amikor a döntése nem mindig szimpatikus. Ilyenkor lényeges a határozottság, nem szabad kimutatni, hogy a nők hajlamosabbak a szubjektivitásra. Az igazgatói székben ritkán engedhet az ember az érzelmi tényezőknak.

*

— Otthon anya vagyok és feleség, igyekszem azon a „poszton” is helyt állni. A küszöböt átlépve nem lehetek igazgató, ugyanúgy takarítók, mosók, főzők, mint a többi asszony. Nagyon jól esett, amikor a kitüntetés után virágcsokorral a kezében várt rám a lányom a Parlament kapujában, mert ez a gratuláció nemcsak az otthoni „anyu”-nak, hanem a munkámban elért eredményeknek is szól. Különbösen nem kedvelem a formalitásokat. Az igazgatói kinevezésem sem ünnepeltük meg. Lányom műszaki szerkesztő egy könyvkiadónál, s amikor igazgató lettem, attól félt, hogy ezentúl majd úgy bánnak velem, mint a „Vágóné lányával”; hogy ha bármit is csinál, az értékelésnél nem az érdemi munkát, a minőséget veszik figyelembe, hanem az anyukája pozícióját. Szerencsére nem így történt.

*

Családjáról beszélve, megváltozik a hangsúly, kevésbé hivatalos. A határozottságot felváltja az anya rajongása, a gyermeke sorsáért felelős szülő szeretete.

— Lányom férje a nyolcadik kerületi tanácsnál előadó, s közben jogi egyetemre jár. Mindketten tanulnak, ezért nincs még gyerekük. Szabad időnkét együtt töltjük, esténként elmondjuk a napi eseményeket, hétvégeken kirándulunk, nyaralni is közösen megyünk. Az autót általában én vezetem vagy a lányom, a férfiak kényelmesen utazhatnak. A vállalati kocsit sem veszem igénybe, legfeljebb hivatalos vidéki útra. Pesten a sajátomat használom. Akiből úgy lesz vezető, hogy lépésről lépésre halad előre, az kevésbé ragaszkodik a külsőségekhez.

A Franklin Nyomda felújított előcsarnoka hűvös pompát áraszt. A látogatót magával ragadja a századeleji építész fantáziája, s az uniformizált betonrengeteghez szokott szem csodálkozva figyeli az elegáns környezetet.

— Hivatalba lépésem után az első intézkedések között szerepelt — meséli Vágóné —, hogy a főbejáratot a jövőben a munkások is igénybe vehetik. Addig csak a hátsó portán mehettek be, s ezt régen is helytelennek tartottam. Második döntésem az imétihez hasonlóan nem valami nagy ügy: a nyereségrészesedést fizessük március nyolcadikán, a nemzetközi nőnapon. Dolgozóink több mint fele nő, remélem, jólesett nekik.

Órájára néz. Nincs idő tovább beszélgetni, mielőtt azonban becsuknám a jegyzetfüzetet, megkérdezem:

— Hogyan egyeztetni össze munkáját az otthoni kötelezettségekkel, s e kettős szerep mellett mennyire vált hivatásává a könyvnyomtatás?

— Ha egy férfit a karrierje érdekében önzetlenül segíthet a felesége — kérdezi —, miért nem képzelhető el ez fordítva? Nagyon sok tehetséges, irányításra alkalmas nő van ebben az országban, csak nincs lehetőségük a bizonyításra vagy a körülmények gátolják őket. Valóban nem könnyű gyereket nevelni, s a háztartással járó kötelezettségek mellett tanulni.

Itt kezdődik a megértő társ szerepe, aki segít az elképzelések megvalósításában. Nem áldozatvállalásról van szó, csupán optimálisan kell elosztani a terhet. Mint említettem, a családban közösen döntünk a bennünket érintő fontosabb dolgokról, így történt ez a kinevezésem előtt is. Csak véleményüket meghallgatva mondtam igent. Látták, örömmel végzem a munkámat és a törekvéseim kibontakozásához most minden lehetőséget megkapok. Felismerték: még kiegyensúlyozottabban élhetünk ezután, hiszen olyan feladatokat oldok meg, amelyek lekötnek, s ezt nem kenyérkereső foglalkozásként, hanem szívvel-lélekkel végezhetem.

*

Vágó Sándornét 1978-ban a Munka Érdemrend ezüst fokozatával tüntették ki.

Hajnal